

Nr 196.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående omreglering av vissa prästerliga pensioner; given Stockholms slott den 4 april 1952.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

John Lingman.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

Enligt beslut vid 1947 års riksdag genomfördes — i anslutning till 1947 års statliga pensionsreglering — en provisorisk reglering av vissa prästerliga pensioner (emeritilöner och familjepensioner). Sedan prästerna numera har inordnats under det statliga löne- och pensionssystemet, föreslås i förevarande proposition en definitiv reglering av nämnda pensioner.

Kostnaderna för pensionsregleringen, som har beräknats till 750 000 kronor, avses skola bestridas ur kyrkofonden.

*Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 april
1952.*

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Chefen för civildepartementet, statsrådet Lingman, anmäler efter gemensam beredning med cheferna för finans- och ecklesiastikdepartementen fråga om *omreglering av vissa ur kyrkofonden utgående prästerliga pensioner* (emeritilöner och familjepensioner) samt anför därvid följande.

Från och med den 1 januari 1952 tillämpas å prästerna det för civila och militära statstjänstemän samt vissa kommunalanställda lärare m. fl. sedan år 1947 gällande statliga löne- och pensionsystemet, vilket kännetecknas av bl. a. att befattningshavarna placeras i vissa lönegrader och erhåller mot lönegraden svarande rätt till pension.

I samband med 1947 års statliga löne- och pensionsreglering för statsanställda och med dem i löne- och pensionshänseende likställda grupper förbättrades de pensioner, som utgick till förutvarande sådana befattningshavare och deras efterlevande enligt äldre bestämmelser än 1947 års pensionsreglementen, så att dessa äldre pensioner i princip lyftes till den från och med den 1 juli 1947 för pensioner enligt nämnda reglementen gällande nivån (kungörelsen den 30 juni 1947, nr 657, angående omreglerad tjänste- och familjepension m. m.). Samtliga befattningshavare tillhörande angivna grupper och efterlevande till dessa erhåller således, oberoende av när befattningshavaren har avgått ur tjänst, numera pension i stort sett enligt samma pensionsnivå. Härvid bortses från de skillnader, som kan uppstå på grund av lönegradsuppflyttningar o. d.

I saklig anslutning till den nämnda omregleringen av äldre pensioner till f. d. statsanställda m. fl. genomfördes från och med den 1 juli 1947 även en viss motsvarande förbättring av utgående pensioner till präster och efterlevande till sådana, ehuru det statliga löne- och pensionsystemet då ännu inte hade blivit tillämpligt på prästerna. Bestämmelser i ämnet utfärdades jämlikt beslut vid 1947 års riksdag (prop. nr 295; r. skr. nr 467) genom kungörelsen den 25 augusti 1947, nr 664, angående provisoriskt nyreglerad emeritilön och familjepension från kyrkofonden och har därefter årligen förnyats på oförändrade grunder, senast jämlikt beslut vid 1951 års riks-

dag (prop. nr 101; r. skr. nr 136) genom kungörelsen den 8 juni 1951, nr 488.

Frågan om en på det statliga systemet uppbyggd prästerlig löne- och pensionsreform var vid tidpunkten för framläggandet av 1947 års förslag till provisorisk nyreglering av prästpensionerna under övervägande inom 1946 års prästlönekommitté. Av denna anledning avvägdes höjningarna av de utgående prästerliga pensionerna försiktigtvis så att de nyreglerade pensionerna med säkerhet inte skulle komma att överstiga de pensioner, som för motsvarande befattningshavare kunde förväntas bli bestämda vid en slutlig pensionsreglering. Nivån för nyreglerad prästerlig pension kom därför i allmänhet att bli lägre än nivån för pension enligt numera, från och med den 1 januari 1952, gällande tjänste- och familjepensionsreglementen för präster. I fråga om vissa grupper av präster är berörda skillnad i pension avsevärd. Skillnaderna mellan pensionsnivån för, å ena sidan, äldre prästerliga pensionstagare med förbättrade pensionsförmåner enligt 1947 års provisoriska nyreglering samt, å andra sidan, efter årsskiftet 1951/52 tillkommande pensionstagare med pensionsförmåner enligt de nya prästerliga pensionsreglementena belyses av följande sammanställning.

Tjänst	Normerande lönegrad för	
	nyreglerad pension enligt 1947 års provisoriska bestämmelser	pension enligt de nya pensionsreglementena för präster
Ärkebiskop	Co ¹ 19	Co ² 20
Biskop, annan	Co ¹ 19	Co ² 18
Domprost.....	Ca 27	Ca 37
Kyrkoherde, annan.....	högst Ca 27	högst Ca 33
	lägst Ca 24	lägst Ca 27
Komminister.....	högst Ca 22	högst Ca 28
	lägst Ca 20	lägst Ca 25
Kyrkoadjunkt	Ce 20	Ce 24
Stiftsadjunkt.....	Ce 19	Ce 24
Kontraksadjunkt	Ce 19	Ce 24
Pastoratsadjunkt	Ce 19	Ce 20—24

Sedan prästerna — såsom inledningsvis har framhållits — den 1 januari 1952 har inordnats under det statliga löne- och pensionssystemet, synes tiden nu vara inne att fullfölja den förbättring av utgående prästerliga pensioner, som påbörjades genom 1947 års provisoriska nyreglering av dessa pensioner, och således ersätta detta provisorium med mera definitiva bestämmelser. Härvid bör de grunder för omreglering av pension, som finnes angivna i den förenämnda för f. d. statstjänstemän gällande kungörelsen den 30 juni 1947, nr 657, komma i tillämpning. Sålunda bör till riktpunkt för höjningen av de nyreglerade prästerliga pensionerna i princip tagas de

¹ Enligt den före den 1 juli 1951 gällande löneplanen nr 2 i statens löneplansförordning.

² Enligt den fr. o. m. den 1 juli 1951 gällande löneplanen nr 2 i statens löneplansförordning.

pensionsunderlag, som den 1 juli 1947 gällde för de för prästerna numera tillämpade lönegraderna. Vad beträffar domprostarna torde dock omreglering böra ske med utgångspunkt från underlagen för lönegraden 33, eftersom denna lönegrad är normerande vid beräkning av äldre pensioner för flertalet statliga tjänster, som nu är hänfödda till samma lönegrad som domprostbefattningarna. För annan biskop än ärkebiskop bör vidare alltså jämt de före 1951 års chefslönerrevision gällande underlagen för lönegraden 19 på löneplanen nr 2 vara normerande. Där de särskilda prästtjänsterna nu har blivit hänfödda till två eller flera lönegrader, bör den lägsta av dessa lönegrader väljas såsom pensionsgrundande lönegrad. Även i övriga hänseenden torde grunderna i omregleringskungörelsen 1947: 657 i huvudsak böra följas. I sådana fall, där på grund av speciella äldre prästerliga förmåner (nådaårsrätt m. m.) endast teknisk omreglering eller eljest särreglering har ägt rum, bör det ankomma på Kungl. Maj:t att, med beaktande av tidigare följda omregleringsprinciper, avgöra huruvida jämkning må ske i samband med den nu avsedda pensionsförbättringen. I enlighet med vad nu har sagts bör sålunda omreglerad prästpension beräknas med utgångspunkt från de den 1 juli 1947 gällande underlagen för följande lönegrader, nämligen för ärkebiskop Co 20, annan biskop Co 19, domprost Ca 33, annan kyrkoherde Ca 27, komminister Ca 25, kyrko-, stifts- eller kontraktsadjunkt Ce 24 samt pastoratsadjunkt Ce 20.

Kostnaderna för de sålunda för prästerna ifrågasatta pensionsförbättringarna, som har beräknats uppgå till sammanlagt 750 000 kronor, torde, i likhet med kostnaderna för 1947 års provisoriska nyreglering av prästpensionerna, böra bestridas ur kyrkofonden.

Prästerlig befattningshavare, som har valt att inte övergå på det för prästerna nu gällande nya löne- och pensionssystemet, torde skäligen böra för sig och sina efterlevande även vara utesluten från här avsedda pensionsförbättringar. Utbyte mot omreglerad pension (emeritilön och familjepension) bör för dem alltså ske genom endast teknisk omreglering, i överensstämmelse med vad redan har stadgats i 1 § 1 mom. kungörelsen den 30 november 1951 (nr 782) med övergångsbestämmelser i anledning av upphävandet av vissa författningar angående prästerskapets löne- och pensionsförhållanden.

Omregleringen synes böra genomföras fr. o. m. den 1 juli 1952.

I fråga om sättet för genomförande av en omreglering av utgående pensioner för prästerna får jag erinra att i motsvarande fall tidigare endast huvudgrunderna för omregleringen har underställts riksdagen, varefter det ankommit på Kungl. Maj:t att utfärda de närmare bestämmelserna i ämnet. Jag förordar att så sker också i nu förevarande fall.

Under åberopande av vad jag i det föregående har anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att i överensstämmelse med vad i det föregående har förordats meddela bestämmelser angående omreglering av vissa utgående prästerliga pensioner.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

K.-E. Renström.